

mere farlig, end man vil være i Stand til at bære.

Ivar Berendsen: Det kan ikke underkendes, at det Spørgsmaal, som det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen) kortelig og det ærede Medlem fra Fakse (Stauning) nu meget omhyggeligt kom ind paa, Spørgsmaalet om det offentliges Forhold til Byggeriet, for saa vidt som Bolignøden maatte nødvendiggøre en Indskriden, er baade meget vigtigt og vidtrækkende, og jeg kan ikke nægte, at jeg finder, at der er god Anledning til, at dette Spørgsmaal tages op til parlamentarisk Drøftelse, men ved Behandlingen af det foreliggende Lovforslag er jeg ikke forberedt paa at deltage i en saadan Drøftelse, og jeg vil derfor for saa vidt og med denne Bemærkning lade dette betydningsfulde Spørgsmaal ligge og kun holde mig til det foreliggende Lovforslag.

Den ekstraordinære Lovgivning, som dette Lovforslag er et Led af, er jo en Type for sig indenfor den ekstraordinære Lovgivning, som Verdenssituationen har nødvendiggjort. Statsmagten træder ved denne Lovgivning ned fra den Piedestal, hvorfra den befaler Statsborgerne, hvorledes de har at bære sig ad overfor Samfundet, tvunget af de ekstraordinære Omstændigheder, hvad enten det er som Skatteborgere, som Samfundsborgere, som Eksportører eller som Importører, og Statsmagten gør i dette Lovforslag heller ikke det, som er en anden Del af den ekstraordinære Lovgivnings Indhold, nemlig Forsøg paa at lempe de slettest stillede over de vanskelige Forhold ved en særlig Understøttelses- eller Dyrtidstillægslovgivning.

Ved den ekstraordinære Lovgivning af den Type, der begyndte ved Moratorie-loven straks i August 1914, som fortsattes ved Prioritetsrentemoratorielovgivningen, og som nu suppleres med dette Lovforslag, træder Statsmagten lige ned i Haandgemængt mellem de private Interesser indbyrdes og gør selvfølgelig dette — netop fordi det er Privatinteresserne — nødvendigvis med Varsomhed. Jeg vil gerne understrege dette, som for mig har været afgørende lige fra den første af de ekstraordinære Love af denne Type, og som jeg har her udtalt hver Gang og gerne her vil

gentage: den største Varsomhed er nødvendig ved denne Lovgivning. Jeg synes ikke, det er en heldig Forhaandsdiskussion, som Spørgsmaalet har givet Anledning til, idet man er kommet til saadanne Overdrivelser, hvorved paa den ene Side som den ene Yderlighed Husejerne fremstilles som nogle Sugeigler og Lejerne som stakkels respektable, men fattige Mennesker, der forfølges, og det paa den anden Side som den anden Yderlighed vises, hvorledes Lejernes lumske og konsekvente Forsøg gaar ud paa at ruinere og skade de forfulgte og af Krigssituationen i Forvejen meget beskadigede Ejerinteresser. Jeg synes, at man roligt kunde indrømme, at det her foreliggende Spørgsmaal ikke paa den ene Side er de stores Interesser og paa den anden Side de smaas Interesser. I det hele er, ogsaa for Husejernes Vedkommende, Smaamænds økonomiske Velfærd i Klemme, jeg synes ikke, vi skal søge at benægte det. Der er i alle Købstæder Landet over en Række Husejere, der administrerer de Ejendomme, de staar som Ejere af, men ikke ejer stort mere af end Skorstenen og saa det ringe Overskud, Administrationen levner dem. For dem er Spørgsmaalet om Huslejen under disse ekstraordinære Omstændigheder et Spørgsmaal om deres og deres Familiars Trivsel og ikke et Spørgsmaal om Udbytning. Men paa den anden Side har Lejerne et fuldstændig billigt Krav paa, at Dyrtidens Vanskeligheder — udover, hvad Materialiernes Fordyring og Arbejdslohnens Forhøjelse medfører for selve Husets Administration — ikke af Ejerne kastes over paa Lejerne. Dagens sædvanlige jernhaarde Lov om Byrdernes Overvæltning maa ikke lægges over paa Lejerne til deres Skade i højere Grad, end selve Husets Administration medfører.

Jeg synes, at til disse begrænsede, men til Gængæld meget bestemte Dimensioner kan dette Spørgsmaal om det offentlige Indgriben i Huslejens Størrelse under de ekstraordinære Omstændigheder indskrænkes og reduceres. Derved vil ganske vist overmaade meget af det store, det Indbildningskraften og Fantasierne beherskende, som har udmærket Forhaandsdebatten, være faldet bort. Men til Gængæld er vi kommet ned til et saadant Omraade, hvor